

BARCELONA, 9 DE MAIG DEL 2023

DECLARACIÓ DE BARCELONA SOBRE L'AGENDA METROPOLITANA REUNIÓ DEL GRUP D'EXPERTS

Els dies 8 i 9 de maig del 2023 es va celebrar a l'Àrea Metropolitana de Barcelona una reunió del grup d'experts dedicada a les solucions metropolitanes. Hi van assistir més de 45 representants metropolitanos, representants de xarxes urbanes i metropolitanes, a més d'experts i representants del programa de les Nacions Unides per als assentaments humans (ONU-Habitat), el món acadèmic i grups de reflexió. Durant la reunió, els membres:

Rellevància dels fenòmens metropolitanos

1. Van reconèixer la rellevància dels fenòmens metropolitanos –incloent-hi les àrees urbanes i rurals– per a les tendències actuals d'urbanització i, per tant, la importància que tenen per aconseguir un desenvolupament urbà i territorial sostenible. Tot i això, hi ha una bretxa global en la gestió metropolitana que comporta un desequilibri dels sistemes de gestió metropolitana en termes de polítiques i legislació metropolitanes, acords de governança, instruments de planificació, així com mecanismes de finançament específics i eficaços.

Solucions metropolitanes per complir l'Agenda 2030

2. Van subratllar la necessitat de trobar solucions metropolitanes per accelerar l'acció i complir els objectius de l'Agenda 2030 mitjançant la localització dels objectius de desenvolupament sostenible (ODS), així com el paper de les associacions metropolitanes en la construcció d'un futur urbà sostenible per a un multilateralisme inclusiu i eficaç en un context de policrisis mundials.

Solucions metropolitanes per fer front als reptes mundials i locals

3. Van acollir amb satisfacció les diverses solucions metropolitanes que s'estan aplicant actualment per fer front als reptes mundials i locals mitjançant el suport de la localització dels ODS i la governança multinivell, l'acció climàtica urbana, l'accés universal a un habitatge i una mobilitat adequats i assequibles, la gestió de la crisi i la recuperació urbanes, la prosperitat urbana i el finançament local. Donada la seva diversitat –especialment per les diferents característiques i possibilitats de les àrees metropolitanes de les diferents regions del món–, aquestes solucions s'haurien de basar en proves.

Governança metropolitana per facilitar la cooperació vertical i horitzontal

4. Van reconèixer que possibilitar acords de governança metropolitana facilita la cooperació vertical i horitzontal entre administracions públiques, actors i sectors, i dona veu a persones i grups, a més de connectar els espais urbans i rurals amb els seus contextos naturals i geogràfics de maneres ambientalment sostenibles.

Enfocament metropolità per assolir unes àrees metropolitanes més cohesionades, inclusives, resilients i sostenibles

5. Van advertir que un enfocament metropolità és crucial per evidenciar les desigualtats entre persones, territoris i comunitats urbanes i rurals, així com per posar en relleu les dificultats a què s'enfronten les dones, els joves, les persones amb discapacitat, els immigrants i altres col·lectius desfavorits. De la mateixa manera, la governança a escala metropolitana és indispensable per fer front a aquestes dificultats i abordar la segregació espacial, les diferències territorials i el descontentament, així com per assolir unes àrees metropolitanes més cohesionades, inclusives, resilients i sostenibles.

Per tant, els experts:

6. Van subratllar l'afany de l'Assemblea d'ONU-Habitat i dels estats membres per:

Protagonisme dels enfocaments metropolitans en polítiques, pressupostos, institucions i marcs reguladors

a. Advocar perquè els governs nacionals concedeixin un protagonisme més gran als enfocaments metropolitans en les polítiques, els pressupostos, les institucions i els marcs normatius nacionals que dotin les àrees metropolitanes de capacitats administratives i fiscals, reconeixin l'escala metropolitana en els sistemes nacionals de planificació, regulin la gestió metropolitana i dissenyin mecanismes de finançament específics per al desenvolupament metropolità.

Establir una plataforma mundial de cooperació, intercanvi de coneixement, innovació i acció internacional

b. Establir una plataforma mundial de cooperació, intercanvi de coneixements, innovació i acció internacional per al desenvolupament metropolità i regional, amb un enfocament multiactoral, multisectorial i multinivell.

Incorporar als tractats internacionals enfocaments urbans i metropolitans centrats en les persones

c. Identificar que el desenvolupament metropolità té un impacte supranacional i que cal plantejar la incorporació als tractats internacionals d'enfocaments urbans i metropolitans centrats en les persones per tal de facilitar mecanismes de gestió metropolitana transfronterers.

Promoure un fòrum metropolità especialitzat

d. Promoure un fòrum metropolità especialitzat centrat en l'intercanvi de solucions metropolitanes innovadores –extrapolables i basades en proves– mitjançant el foment d'un enfocament de cooperació internacional en assumptes metropolitans i l'enfortiment del paper de les metròpolis com a agents amb un impacte global més gran en el desenvolupament sostenible i el desenvolupament metropolità en els escenaris internacionals de presa de decisions.

Reconèixer que la gestió metropolitana requereix habilitats intersectorials

e. Reconèixer que la gestió metropolitana requereix competències intersectorials basades en els principis d'acció col·lectiva, cooperació i solidaritat per promoure, d'aquesta manera, una disciplina metropolitana que enforteixi les capacitats metropolitanes de les parts interessades, les autoritats i les institucions responsables del desenvolupament urbà i territorial.

Advocar per noves eines per a la localització dels ODS i l'aplicació de la Nova Agenda Urbana

f. Advocar per noves eines per a la localització dels ODS i l'aplicació de la Nova Agenda Urbana a escala metropolitana, juntament amb el desenvolupament de la capacitat local, la mobilització de recursos financers i l'impuls de la cooperació internacional.

Finalment, els experts:

7. Van aportar propostes concretes com, per exemple:

Directrius internacionals de gestió metropolitana

i. Sol·licitar a ONU-Habitat que, en col·laboració estreta amb els estats membres, formuli un conjunt de directrius internacionals de gestió metropolitana que tractin la dimensió metropolitana de la Nova Agenda Urbana i els objectius de desenvolupament sostenible amb enfocaments multinivell i supranacionals, basades en la Declaració de Montreal sobre les àrees metropolitanes (2015) i, en conseqüència, en els paràgrafs 87-88, 90-92, 95-96, 115-117, 126, 128 i 136 de la Nova Agenda Urbana i en la Declaració de Barcelona sobre l'agenda metropolitana (2023).

Fòrum metropolità mundial

ii. Promoure, a partir del 2025, un esdeveniment metropolità mundial, com, per exemple, un fòrum metropolità mundial, patrocinat per l'Àrea Metropolitana de Barcelona, amb el suport d'ONU-Habitat i organitzat conjuntament per autoritats i àrees metropolitanes, organitzacions internacionals, xarxes mundials i regionals de ciutats i àrees metropolitanes, així com la societat civil, enfocat al debat, la proposta i l'intercanvi de les solucions metropolitanes necessàries per a les metròpolis i les ciutats de tot el món.

Dia Mundial Metropolità

iii. Reconèixer l'impuls creixent de les últimes cinc edicions consecutives de la campanya del Dia Metropolità –que se celebra cada any el 7 d'octubre–, amb el propòsit que s'estableixi el Dia Mundial Metropolità. Aquesta efemèride s'hauria de dedicar a conscienciar i mobilitzar la voluntat política amb relació a l'agenda metropolitana global de col·laboració, participació, objectius compartits i responsabilitat ambiental. A més, s'hauria d'incloure el Dia Mundial Metropolità a la llista oficial de dies assenyalats de les Nacions Unides.

Manifest de METREX per a una Europa metropolitana

iv. Respectar el Manifest de METREX per a una Europa metropolitana, que aporta propostes i dona suport als governs locals en la creació d'associacions metropolitanes com a possible primer pas per formalitzar les estructures de governança. Aquest manifest ha estat elaborat en col·laboració amb la xarxa d'Autoritats Metropolitanas Europees.

MetroHUB Center de Milà

v. Millorar el coneixement, la recerca i la comprensió dels fenòmens metropolitans locals i globals, així com el disseny de solucions metropolitanes i sistemes de gestió adaptats al context, a més d'augmentar el nombre de programes de capacitació en temes metropolitans i la creació de centres internacionals que es converteixin en *hubs* d'innovació metropolitana –com el MetroHUB Center de Milà, promogut per la Universitat Politècnica de Milà i la iniciativa MetroHUB d'ONU-Habitat.

Plataforma global d'intercanvi metropolità

vi. Promoure la creació d'una plataforma global d'intercanvi metropolità com a espai obert per a la col·laboració voluntària amb relació a l'aplicació de la Nova Agenda Urbana i la localització dels ODS a escala metropolitana, així com per compartir solucions metropolitanes inspiradores i innovadores.

Societat Internacional del Patrimoni Metropolità

vii. Animar els líders mundials, nacionals i locals a donar suport a les iniciatives relacionades amb el patrimoni cultural i natural, així com a reconèixer la seva importància per entendre les metròpolis com un llegat cap al desenvolupament sostenible. Això inclou acollir la Societat Internacional del Patrimoni Metropolità, fundada fa poc a Seül amb la intenció de salvaguardar el patrimoni metropolità, promoure la creativitat i fomentar les diverses formes d'expressió cultural com a actius essencials per al desenvolupament d'àrees metropolitanes inclusives, cohesionades, pròsperes i ambientalment sostenibles.

Els experts van concloure que cal reconèixer i promoure les solucions, les realitats i els actes metropolitans en la presa de decisions polítiques a escala local i mundial. En aquest sentit, els experts exigeixen que els temes metropolitans s'inclouguin entre les prioritats clau en matèria d'assentaments humans en què se centrarà ONU-Habitat durant els quatre anys vinents.